

Filosofijos
fakultetas

XVI nacionalinė Lietuvos sociologų draugijos konferencija

GLOBALŪS IŠŠŪKIAI IR ATEITIES VISUOMENĖS

2024 m. lapkričio 15–16 d.
Vilniaus universitetas

Programa ir tezės

16th Conference of the Lithuanian Sociological Association

GLOBAL CHALLENGES AND FUTURE SOCIETIES

November 15–16, 2024
Vilnius University

Program and Abstracts

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA
2024

Konferencijos mokslinis ir organizacinis komitetas:

Arūnas Poviliūnas, komiteto pirmininkas
Diana Janušauskienė
Irma Budginaitė-Mačkinė
Dalia Čiupailaitė-Višnevskė
Dovilė Galdauskaitė
Ingrida Gečienė-Janulionė
Agnė Girkontaitė
Karolis Jonutis
Jūratė Litvinaitė
Gintė Martinkėnė
Zenonas Norkus
Milda Pivoriūtė
Daumantas Stumbrys
Tadas Šarūnas
Rima Žilinskaitė

Leidinio sudarytojai:

Dalia Čiupailaitė-Višnevskė, Dovilė Galdauskaitė, Arūnas Poviliūnas,
Zenonas Norkus, Irma Budginaitė-Mačkinė, Milda Pivoriūtė

Konferencijos organizatoriai:

Lietuvos sociologų draugija ir Vilniaus universiteto Filosofijos fakultetas

Konferencijos rėmėjai:

Finansinę paramą suteikė
Lietuvos mokslo taryba (LMTLT),
sutarties Nr. S-ACO-24-23

Leidinio viršelis:
Linas Jakučionis, Milda Pivoriūtė,
dirbtinis intelektas (Adobe Illustrator teksto keitimo į vaizdą generatorius)

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų
informacinės sistemos (LIBIS) portale *ibiblioteka.lt*

ISBN 978-609-07-1106-4 (skaitmeninis PDF)
<https://doi.org/10.15388/XVI-Sociol-konf.2024>

Copyright © 2024 [Authors]. Published by Vilnius University Press.
This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence,
which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original
author and source are credited.

Vertybinis nenuoseklumas ar respondentų „chaltūrinimas“? Panelinės apklausos atsakymų (ne)sutapimų analizė

Ainė Ramonaitė (Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas)

Amerikiečių politologas Philipas Converse'as savo žymiajame 1964 m. tekste „The Nature of Belief Systems in Mass Publics“ teigia, kad amerikiečiai neturi nuoseklaus ideologinio mąstymo. Prie tokios išvados jis priėjo ketverių metų laikotarpiu kelis kartus apklausęs tuos pačius žmones ir pamatęs (greta kitų įrodymų), kaip stipriai skiriasi jų atsakymai į tuos pačius klausimus.

Lietuvoje panelinės apklausos, kai kelis kartus iš eilės apklausiami tie patys žmonės, yra vis dar labai retas reiškinys. Tačiau VU TSPMI užsakymu 2024 m. „Norstat“ atlikta internetinė panelinė apklausa prieš Prezidento ir Europos Parlamento rinkimus ir po jų suteikia galimybę patikrinti Lietuvos gyventojų vertybinį nuoseklumą. Apklausoje buvo klausta apie žmonių vertybinius įsitikinimus, partijų ir jų lyderių mėgimą – nemėgimą, demokratijos vertinimą ir pateikta keletas kitų klausimų. Pranešime analizuojama, kaip pakito respondentų atsakymai į tuos pačius klausimus kelių mėnesių skirtumu, kiek šiuose pokyčiuose nuoseklumo, o kiek atsitiktinumo. Bandant ieškoti atsakymų nesutapimo priežasčių, žvelgiama, kiek nesutapimus galėjo lemti respondentų „chaltūrinimas“ (angl. *survey satisficing*), o kiek nuostatų neturėjimas (angl. *non-attitudes*).